

Liidu kodaniku pereliikmest kolmanda riigi kodanik võib saada elamisõiguse liikmesriigis, kus see liidu kodanik elas enne, kui ta sai selle liikmesriigi kodakondsuse, säilitades ka oma päritolukodakondsuse

Selle elamisõiguse andmise tingimused ei tohi olla rangemad kui tingimused, mis on ette nähtud liidu kodanike vaba liikumise direktiivis

Alžeeria meeskodanik T. Lounes saabus Ühendkuningriiki 2010. aastal kuuekuulise külastusviisiga. Pärast selle aja möödumist jäi ta õigusvastaselt Ühendkuningriigi territooriumile. Hispaania naiskodanik P. Ormazabal liikus Ühendkuningriiki üliõpilasena 1996. aastal. Sellest ajast peale elab ta Ühendkuningriigis ning alates 2004. aastast töötab seal täistööajaga. 2009. aastal sai ta naturalisatsiooni korras Briti kodakondsuse, säilitades ka Hispaania kodakondsuse.

T. Lounes ja P. Ormazabal abiellusid 2014. aastal. Pärast abiellumist esitas T. Lounes taotluse Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) kodaniku pereliikmena elamisloa saamiseks 2006. aasta määruse alusel.

Ühendkuningriigi siseminister teavitas 22. mai 2014. aasta kirjaga T. Lounest otsusest jätta tema elamisloa taotlus rahuldamata. Kirjas oli märgitud, et tulenevalt Ühendkuningriigi seadusest, millega võetakse üle liidu kodanike vaba liikumise direktiiv¹, ei loeta P. Ormazabali enam „EMP kodanikuks“ alates hetkest, mil ta sai Briti kodakondsuse. Seetõttu ei saa T. Lounes taotleda elamisluba EMP kodaniku pereliikmena.

T. Lounes esitas 22. mai 2014. aasta otsuse peale kaebuse High Court of Justice'ile (England & Wales) (kõrge kohus Inglismaa ja Wales). Kuna nimetatud kohus kahtleb, kas see otsus ning Ühendkuningriigi õigusaktid on kooskõlas liidu õigusega, otsustas ta pöörduda selle küsimusega Euroopa Kohtu poole.

Tänases kohtuotsuses tuletab Euroopa Kohus kõigepealt meelde, et direktiiv ei anna liidu kodaniku pereliikmetele, kes on kolmanda riigi kodanikud, eraldiseisvaid õigusi, vaid selles ette nähtud õigused on tuletatud õigustest, mis on liidu kodanikul oma liikumisvabaduse kasutamise tõttu.

Järgmiseks märgib Euroopa Kohus, et selle direktiiviga soodustatud isikuteks on liidu kodanikud, kes liiguvad liikmesriiki või elavad liikmesriigis, „mille kodanikud nad ei ole“, ja nende pereliikmetele, kes on nendega kaasas või ühinevad nendega². Lisaks rõhutab Euroopa Kohus, et see direktiiv, mille eesmärk on reguleerida liidu kodaniku õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil, ei saa reguleerida liidu kodanike õigust elada oma kodakondsuse liikmesriigis, sest rahvusvahelises õiguses kehtiva põhimõtte kohaselt on neil seal tingimusteta elamisõigus. Seetõttu leiab Euroopa Kohus, et see direktiiv saab ainult reguleerida liidu kodaniku sellistesse liikmesriikidesse sisenemise ja seal elamise tingimusi, mille kodanik ta ei ole, ning see ei saa seega olla aluseks liidu kodaniku pereliikmest kolmanda riigi kodaniku tuletatud elamisõigusele liikmesriigis, mille kodakondsus liidu kodanikul on.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT 2004, L 158, lk 77; ELT eriväljaanne 05/05, lk 46).

² Vt direktiivi 2004/38 artikli 3 lõige 1.

Seda arvestades toob Euroopa Kohus esile, et kuigi käesoleval juhul on vaieldamatu, et P. Ormazabal kasutas oma liikumisvabadust, kui ta 1996. aastal suundus Hispaaniast Ühendkuningriiki, ja et ta oli kuni Briti kodakondsuse omandamiseni „soodustatud isik“ direktiivi tähenduses, elab ta Briti kodakondsuse omandamisest saadik liikmesriigis, mille kodakondsus tal on ja kus tal rahvusvahelise õiguse põhimõtte kohaselt on tingimusteta elamisõigus.

Euroopa Kohus asub seetõttu seisukohale, et **alates hetkest, kui P. Ormazabal omandas Briti kodakondsuse, ei reguleeri viidatud direktiiv enam tema elamist Ühendkuningriigis ega ole seega enam tema olukorrale kohaldatav.** Seda järeldust ei väära asjaolu, et P. Ormazabal kasutas Ühendkuningriiki liikudes ja seal elades oma liikumisvabadust, ega asjaolu, et ta säilitas lisaks Briti kodakondsusele ka Hispaania kodakondsuse, sest alates Briti kodakondsuse omandamisest ei ela P. Ormazabal enam „liikmesriigis, mille [kodanik ta] ei ole“ direktiivi tähenduses, ja seetõttu ei kuulu ta enam selles direktiivis mainitud „soodustatud isikute“ hulka. **Selle tagajärjel ei ole ka tema abikaasal T. Lounesil Ühendkuningriigis tuletatud elamisõigust sama direktiivi alusel.**

Euroopa Kohus leiab siiski, et tuleb kindlaks teha, kas T. Lounesil **võib selles liikmesriigis olla tuletatud elamisõigus ELTL artikli 21 lõike 1 alusel**, mis annab igale liidu kodanikule õiguse vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil. Euroopa Kohus selgitab sellega seoses, et **liidu kodaniku pereliikmest kolmanda riigi kodanik võib teatud juhtudel saada selle sätte alusel tuletatud elamisõiguse, kui selle õiguse andmine on vajalik selleks, et tagada liidu kodanikule tegelik võimalus kasutada oma liikumisvabadust ja eelmainitud sättest tulenevaid õigusi.**

Euroopa Kohtu otsuse kohaselt on liidu kodanikele ELTL artikli 21 lõikega 1 antud õiguste – sealhulgas õiguse elada vastuvõtvas liikmesriigis tavalist pereelu, elades seal koos oma pereliikmetega – kasuliku mõju tagamiseks nõutav, et sellises olukorras nagu P. Ormazabal olev kodanik saaks vastuvõtvas liikmesriigis jätkata sellest sättest tulenevate õiguste kasutamist ka pärast seda, kui ta on lisaks päritolukodakondsusele omandanud selle liikmesriigi kodakondsuse, ja täpsemalt et ta saaks elada pereelu oma kolmanda riigi kodanikust abikaasaga tänu abikaasale antavale tuletatud elamisõigusele.

Euroopa Kohus leiab, et vastupidine tõlgendus tooks esiteks kaasa P. Ormazabali kohtlemise samal viisil Briti kodanikuga, kes ei ole kunagi Ühendkuningriigist lahkunud, ning seejuures jääks tähelepanuta asjaolu, et ta kasutas sellesse liikmesriiki elama asudes oma liikumisvabadust ja et ta säilitas Hispaania kodakondsuse. Teiseks läheks see, kui P. Ormazabali olukorras oleva liidu kodanik jääks ilma õigusest elada vastuvõtvas liikmesriigis pereelu põhjusel, et ta soovis selles liikmesriigis naturalisatsiooni teel selle riigi ühiskonda tihedamalt integreeruda, vastuollu ELTL artikli 21 lõikega 1 taotletava järkjärgulise integratsiooni loogikaga.

Seetõttu leiab Euroopa Kohus, et **kolmanda riigi kodanik, kes on samas olukorras kui T. Lounes, võib saada Ühendkuningriigis tuletatud elamisõiguse ELTL artikli 21 lõike 1 alusel tingimustel, mis ei tohi olla rangemad nendest, mis on direktiiviga ette nähtud samasuguse elamisõiguse andmiseks liidu kodaniku pereliikmest kolmanda riigi kodanikule, kui liidu kodanik on kasutanud oma õigust vabalt liikuda, asudes elama liikmesriiki, mille kodanik ta ei ole.**

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda siseriiklikku kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on siseriikliku kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele siseriiklikele kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [tervikekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamise pildid on kättesaadavad agentuuri [Europe by Satellite](#) kaudu ☎ (+32) 2 2964106